

Hrabia emsley T. 44

S, który 11 rano wrócił z urlopu z Bariloche, tegoż dnia wieczorem umówił się ze mną i podał następujące informacje na wymieniony w tytule temat:

W nieobecności jego przyszło do poselstwa kilka depeesz z Budapesztu informujących go o sytuacji wewnętrznej i zagranicznej Węgier. Depesze stwierdzają, że Węgry w wypadku klęski Niemiec pragną za wszelką cenę utrzymać przynajmniej na okres przejściowy admirała Horthy jako regenta, natomiast liczą się z koniecznością zmian w duchu demokratycznym. Trzyszy rząd węgierski na którego czele stanie prawdopodobnie b. premier hr. Bethlen byłby rządem koalicji partji do którego weszliby przedstawiciele partji socjalistycznej i partji ludowej Dr Eohhardta oraz niez zaangażowani w kolaboracji z Niemcami członkowie partji rządzącej. Jedynie skrajna prawica faszystowska będzie z kombinacją wykluczona i stanowi w tej chwili istotną opozycję. Rozmowy z socjalistami i ludowcami dały już pożądane wyniki, partje te informowane są przez rząd węgierski o ważniejszych sprawach państwowych i przygotowują się do wejścia do gabinetu w odpowiednim momencie.

W związku z tem S. otrzymał instrukcje nawiązania kontaktu z demokratycznymi i socjalistycznymi odłamami kolonii węgierskiej w Argentynie, ze specjalnym uwzględnieniem socjalistów, o których istnieje gwarancja, że nie są związani z komunistami. W celu pozyskania sobie socjalistów, admirał Horthy wyraził telegraficzne uznanie dla ich pracy, które nadesłał do poselstwa i które prawdopodobnie niedługo będzie ogłoszone w tutejszej prasie węgierskiej. Poza tem S. dostał polecenie ufundowania węgierskim klubom piłkarskim pucharu srebrnego im. Horthyego, która to inicjatywa robotniczy klub węgierski przyjął chętnie. Z tych drobnych przyczynków wnioskuje S. że Węgry opracowali już w szczegółach przejście do ustroju demokratycznego, by ułatwić swoje stanowisko w momencie klęski osi.

Jezeli chodzi o sytuację zagraniczną Węgier to z depeesz wynika jasno, że istnieje w dalszym ciągu między Budapesztem a Berlinem pewna nieufność i oziębienie stosunków. Niemcy według S. a zwłaszcza Himmler najchętniej okupowałiby poprostu Węgry, ale nie mają na to siły więc "robą dobrą mine do złej gry". W dalszym ciągu judza Słowaków przeciw Węgom, a z drugiej strony wywierają nacisk na rząd Kallaya, by w imię wspólnej obrony przed Bolszewikami poprawił swoje stosunki z sąsiadami. Rokowania z Rumuniami idą dość opornie, gdyż oba rządy mają do czynienia z wzajemną wrogością opinii publicznej. Według S. nietylko Niemcy, ale agenci sowieccy buntują stale Rumunów na Węgow i dlatego nawet w wypadku, gdyby rokowania węgiersko-rumunskie doprowadziły do jakiegoś pozytywnego rezultatu nie będą ogłoszone w prasie.

Sytuację w Rumunii ocenia S. prawdopodobnie bez obiektywizmu/ jako nadwyrzeczona i napreżona. Twierdzi on, że niemożna liczyć na Rumunów w wypadku konieczności wspólnego frontu państw środkowo-europejskich przeciw zwycięskiej Rosji. W prawdzie rząd i wojsko zdecydowani są stawiać opór Sowiecom do ostatniego człowieka, ale większość narodu zasugerowana zwycięstwami Czerwonej Armii uważa wszelki opór za samobójstwo i pragnie iść po oportunistycznej drodze ustępstw, by wytargować cokolwiek. Z utratą Besarabii liczą się zarówno rząd rumunski, jak i społeczeństwo.

Węgry zaniepokojeni są dosyć sytuacją w Jugosławii, gdyż Budapeszt posiada informacje że sytuacja Mihailowicza staje się z dnia na dzień cięższa i że Tito istotnie posiada znacznie więcej bojowców i wpływów. Polecono specjalnie badać plany aliantów w kwestji powrotu Piotra II i potwierdzić względnie zaprzeczyć jedną z następujących sprzecznych tez-1/ alianci opuścili króla i stawiają na Tito, jako przyszłego szefa rządu-2/ alianci chcą z pomocą Tito wylądować w Jugosławii, a po opanowaniu tego kraju zorganizują administrację tymczasową, a potem będą się starali Tito zlikwidować i wprowadzić Króla. Węgry sondują tę sprawę we wszystkich krajach neutralnych i bardzo ich interesuje.

Na moje pytanie jakie stanowisko zajmuje partja chłopska Dr Maczka w Kroacji odpowiedział informator, że partja jako taka nie zajęła jeszcze oficjalnego stanowiska w stosunku do Tito i Machailowicza. Zasadniczo partja związana jest układem z królem i b. premierem Simowiczem zawartym w momencie agresji niemieckiej przeciw Jugosławii. Ponieważ układ ten uznający Jugosławię uwarunkowany był od

111

pewnemi niezbyt scisle sformulowanemi tendencjami federalistycznymi. Oniewaz rząd Jugoslawii w Londynie zadnej deklaracji w tym sensie nie zlozyl, partja Maczka odnosila sie do niego i do Michajlowicza z rezerwa widzac w nich spadkobiercow wielkoserbskiego ruchu. Z drugiej strony Maczek i jego partja stoja nadal w ostrej opozycji do Pawelicza, a w stosunku do Tito, jako komunizujacego z duza rezerwa. To jest stanowisko gory partyjnej. Natomiast w dolach zwlaszcza na lewym skrzydle istnieja sympatje dla ruchu Tito, ktorych zahamowac nie moga dzialacze kierujacy, gdz w praktyce partja Maczka niema zupełnie swobody ruchow.

Bulgaria wedlug S dojrzeva juz zupełnie do rewolucji, bombardowania angielskie przyspieszyly ten proces i jedynie obecność wojsk niemieckich wstrzymuje jej generalny wybuch. Fakt bombardowania tego kraju przez Anglikow uwazany jest przez rząd węgierski za dowód, że opieka sowiecka ~~kraju~~ i przyjazn nie jest wystarczajacym powodem dla Anglikow, by wstrzymac te akcje, tak samo jak przyjazn z USA nie chroni Finlandji od atakow sowieckich.

Interesujacym szczegulem jest, że Niemcy nie żądaja juz od Węgrow wysylki posiłkow do Malopolski Wschodniej jak to twierdzi przynajmniej depesza ktora S dostal w ostatnich dniach grudnia.

Sytuacja wojskowa i polityczna Niemiec, Rzeszy.

S nie miał jeszcze okazji widziec sie z dyplomatami niemieckimi w Argentynie, nie wie wiec jakie sa ich nastroje. Z depsz jednak otrzymanych w z Budapesztu wnioskuje, że sytuacja Rzeszy musi byc ciezsza, niz sie to wydaje. Rząd węgierski donosi mu, że narazie niema mowy o zadnym przewrocie wojskowym w Rzeszy, gdz obalenie Hitlera mogloby miec efekt fatalny na front wnetrzny Rzeszy, a także poniekad i na fronty zewnetrzne, chociaz to ostatnie w mniejszym stopniu. Himmler doszedl do szczytu wplywow w Niemczech i nikt nie moze sie jego oprzec. Goring nietylko zostal odsuniety od wplywow, ale nawet przypuszcza sie w Budapeszcie że moze niedlugo byc wogole zlikwidowany.

Istnieje pare faktow niezrozumialych dla S wynikajacych z otrzymanych depsz. Z jednej strony przypuszcza sie, że Rosjanie dojadą do Brzescia i Dniestru w ciagu 4-6 tygodni i sytuacja na froncie wschodnim przedstawia sie znacznie gorzej niz przewidywal to sztab niemiecki, z drugiej strony Niemcy w dalszym ciagu kieraja rezerwy w znacznej czesci do Francji i na Balkany, a do Rosji wysylaja znikoma ich ilosc i to przewaznie starsze roczniki. Doniedawna starsze roczniki ochraniały Francje a w Rosji walczyła młodzież, teraz jest odwrotnie.

Depesze te datowane sa z 30 grudnia 43 i z 3 stycznia br. Narazie niema szczegulow blizszych i jak mi S mowil, trzeba w depeszach miedzy liniami czytac gdy sa b. ostrzenie redagowane.

W porozumienie niemiecko sowieckie jest b. trudne do przeprowadzenia ze wzgledu na nastroje wojsk niemieckich walczacych na froncie wschodnim, ktore nie nawiadza Rosji i komunizmu wiecej niz kiedykolwiek. S mimo tego obawia sie stale by Himmler umyslne tak spraw nie kierowal, że przeszkodzi desantowi aliantow /nowe bronie maja byc wtedy dopiero uzyte/ natomiast na froncie wschodnim wytworzy sie sytuacja nie do utrzymania i kapitulacja bedzie nieunikniona. W dalszym ciagu S twierdzi, juz na mocy osobistego przekonania, a nie nowych konkretnych danych z Budapesztu, że Himmler musi utrzymywac kontakt ze Stalinem, jak to robil doniedawna i że pojdzie raczej na bolszewizacje Niemiec niz na kapitulacje wobec aliantow.

W jednej z depsz z konca grudnia Budapeszt informuje S, że niema mowy o zawalaniu sie rzeszy przed czerwcem br, a pozniej "taz nie nalezy tak tragicznie patrzec, ani nie mozna nic przewidywac" To ostatnie zdanie wedlug S jest typowe dla MSZ węgierskiego, ktore zabezpiecza sie przed ewentualnym przeczytaniem depsy przez Niemcow, ale z drugiej strony adresatowi daje do zrozumienia, że Rzesza moze ewentualnie juz w czerwcu sie zalamac.

zu yzthesis

(-) Bourne →